

*Για τον Μάικλ και τον Μαξ,
τις αγάπες της ζωής μου*

*«Η ανάπτυξη του εγκεφάλου μπορεί να χαρακτηριστεί
ως η σταδιακή αποκάλυψη ενός ισχυρού,
αυτο-οργανωμένου δικτύου διαδικασιών με σύνθετες
διαδραστικότητες ανάμεσα σε γονίδια και περιβάλλον».*

**Καρνς κ.ά., 11 Ιουλίου 2012, Journal of Neuroscience,
«Διαφοροποιημένη διατροφική προσέγγιση»
(συντομευμένος τίτλος)**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΤΕΤΑΡΤΗ ΚΑΙ ΠΕΜΠΤΗ ΜΕΡΑ ΑΙΧΜΑΛΩΣΙΑΣ

Την τέταρτη μέρα σκηνοθετώ τον θάνατό του στο μυαλό μου. Η προσθήκη εφοδίων στη λίστα μες στο μυαλό μου με ανακουφίζει. *...μια χαλαρή σανίδα πατώματος, μια κόκκινη πλεχτή κουβέρτα, ένα ψηλό παράθυρο, εκτεθειμένα δοκάρια οροφής, μια κλειδαρότρυπα, η κατάσταση μου...*

Θυμάμαι τις σκέψεις που έκανα σαν να είναι οι τωρινές μου σκέψεις, σαν να τις ξαναζώ αυτή τη στιγμή. *Εκείνος είναι πάλι έξω από την πόρτα*, σκέφτομαι, παρόλο που έχουν περάσει δεκαεφτά χρόνια. Ίσως αυτές οι μέρες θα είναι πάντοτε το παρόν μου, επειδή βίωσα ολοκληρωτικά και ξεπέρασα κάθε λεπτό και κάθε δευτερόλεπτο αυτής της επίπονης διαδικασίας. Σ' αυτές τις ανεξίτηλες στιγμές του μαρτυρίου ήμουν μόνη μου. Και μπορώ τώρα πια να υπερηφανευτώ ότι το αποτέλεσμα –η αδι-αμφισβήτητη νίκη μου– ήταν τουλάχιστον ένα αριστούργημα.

Την τέταρτη μέρα είχα αφοσιωθεί στον κατάλογο πραγμάτων και σε μια αδρή σκέψη εκδίκησης, χωρίς όμως τη συνδρομή χαρτιού και μολυβιού. Ο πίνακας του μυαλού μου ήταν ο μόνος τρόπος να καταγράψω πιθανές λύσεις. Το αισθανόμουν σαν αίνιγμα που ήμουν αποφασισμένη να λύσω. *...μια χαλαρή*

σανίδα πατώματος, μια κόκκινη πλεχτή κουβέρτα, ένα ψηλό παράθυρο, εκτεθειμένα δοκάρια, μια κλειδαρότρυπα, η κατάσταση μου... Πώς συνδυάζονται όλα αυτά;

Επεξεργαζόμουν το αίνιγμα ξανά και ξανά και έψαχνα για περισσότερα εφόδια. *Μα ναι! Ο κουβάς φυσικά. Και ναι, ναι, ναι! Το υπόστρωμα είναι καινούριο, δεν έχει βγάλει το πλαστικό. Πάμε, λοιπόν, απ' την αρχή να το βρούμε. Εκτεθειμένα δοκάρια, ένας κουβάς, το υπόστρωμα, το πλαστικό, ένα ψηλό παράθυρο, μια χαλαρή σανίδα πατώματος, μια κόκκινη πλεχτή κουβέρτα, η...*

Αρίθμησα τα αντικείμενα για να δώσω έναν τόνο επιστημονικότητας. *Η χαλαρή σανίδα πατώματος (εφόδιο Νο 4), η κόκκινη πλεχτή κουβέρτα (εφόδιο Νο 5), το πλαστικό...* Η συλλογή μου φαινόταν σχεδόν πλήρης στην αρχή της τέταρτης μέρας, αλλά αντιλαμβανόμουν ότι θα χρειαζόμουν περισσότερα.

Το τρίξιμο του πατώματος από ξύλο πεύκου με διέκοψε κατά το μεσημέρι. *Εκείνος είναι σίγουρα εκεί έξω. Μεσημεριανό φαγητό.* Το μάνταλοκινήθηκε απ' τ' αριστερά προς τα δεξιά, η κλειδαριά γύρισε, και όρμησε μέσα χωρίς καν να σταθεί για λίγο, από ευπρέπεια, στο κατώφλι.

Όπως είχε κάνει και σε κάθε άλλο γεύμα, πέταξε έναν δίσκο με οικείο πλέον φαγητό στο κρεβάτι μου. Μια λευκή κούπα με γάλα και ένα παιδικό κυπελλάκι με νερό. Καθόλου μαχαιροπίρουνα. Το κομμάτι της πίτας με αβγό και μπέικον ακουμπούσε στη φέτα του σπιτικού ψωμιού μέσα στο πιάτο, ένα πορσελάνινο πιάτο με μια ροδόχρωμη παράσταση η οποία απεικόνιζε μια γυναίκα με ένα τσαγερό και έναν άντρα που φορούσε ένα καπέλο με φτερά και είχε πλάι του έναν σκύλο. Θυμάμαι ακόμα με ένταση ότι σχαινόμουν αυτό το πιάτο σε αφάνταστο βαθμό. Από πίσω έγραφε «Γουέτζγουντ» και «Σαλβατόρ». *Αυτό θα είναι το πέμπτο μου γεύμα μέχρι τελικά να σωθώ. Σιχαίνομαι αυτό το πιάτο. Θα σκοτώσω κι αυτό το πιάτο.* Το πιάτο, η κούπα και το φλιτζάνι μου φαινόταν πως ήταν τα ίδια που είχα χρησιμοποιήσει για πρωινό, μεσημεριανό και δείπνο την τρίτη

μέρα της αιχμαλωσίας μου. Τις πρώτες δύο μέρες ήμουν μέσα σε ένα φορτηγάκι.

«Άλλο νερό;» ρώτησε με την απότομη, βαθιά και βαρετή φωνή του.

«Ναι, παρακαλώ».

Ξεκίνησε αυτό το μοτίβο την τρίτη μέρα, και νομίζω ότι αυτό ήταν που πυροδότησε πραγματικά τον στόχο στο μυαλό μου. Η ερώτηση έγινε μέρος της ρουτίνας. Μου έφερνε το γεύμα και στο τέλος ρωτούσε εάν ήθελα άλλο νερό. Αποφάσισα να πω «ναι» όταν ρώτησε, και πίεσα τον εαυτό μου να λέει «ναι» κάθε φορά, παρόλο που όλη αυτή η ακολουθία δεν είχε νόημα. *Γιατί δεν έφερνε εξαρχής ένα μεγαλύτερο φλιτζάνι με νερό; Γιατί αυτή η ανεπάρκεια; Φεύγει, κλειδώνει την πόρτα, σωλήνες ακούγονται να χτυπούν μες στους τοίχους του διαδρόμου, ένα φτύσιμο και μετά ένα κύμα νερού απ' τον νεροχύτη, χωρίς να φαίνεται μέσα από την κλειδαρότρυπα. Γυρίζει πάλι με ένα πλαστικό κύπελλο χλιαρό νερό. Για ποιο λόγο; Πολλά πράγματα παραμένουν άλυτα μυστήρια στον κόσμο, όπως και η λογική πίσω από τις ανεξήγητες ενέργειες του φύλακά μου.*

«Ευχαριστώ», είπα μόλις γύρισε.

Από τη δεύτερη ώρα της πρώτης μέρας είχα αποφασίσει να προσποιηθώ το ευγενικό σχολιαρόπαιδο, να λέω «ευχαριστώ». Γρήγορα συνειδητοποιήσα ότι μπορούσα να φανώ πιο έξυπνη από τον φύλακά μου, έναν σαραντάρη άντρα. *Φαίνεται γύρω στα σαράντα κάτι, όσο ακριβώς κι ο πατέρας μου.* Ήμουν σίγουρη, αν και μόλις δεκάξι χρονών, ότι μπορούσα να ξεγελάσω αυτό το απαίσιο, αηδιαστικό πλάσμα.

Το φαγητό της τέταρτης μέρας είχε την ίδια γεύση με το φαγητό της τρίτης μέρας. Ίσως η τροφή, όμως, μου έδωσε πραγματικά αυτό που χρειαζόμουν, γιατί ανακάλυψα κι άλλα εφόδια που είχα για το σχέδιό μου: χρόνο, υπομονή, ασίγαστο μίσος. Και πρόσεξα τη στιγμή που έπινα το γάλα μου από τη χοντρή διαφημιστική κούπα ότι ο κουβάς είχε μεταλλικό χερούλι και τα άκρα του ήταν μυτερά. *Μπορώ να βγάλω το χερούλι απ'*

τον κουβά. Το χερούλι είναι ξεχωριστό αντικείμενο. Θυμήθηκα επίσης ότι ήμουν κάπου πάνω απ' το έδαφος και όχι σε κάποιο υπόγειο, όπως υπολόγιζα τις δύο πρώτες μέρες. Από την κορυφή του δέντρου που φαινόταν από το παράθυρο και τις σκάλες που ανέβηκα για να βρεθώ εκεί, υπολόγιζα ότι βρισκόμουν στον τρίτο όροφο. Θεώρησα το ύψος ένα ακόμα εφόδιο.

Παράξενο όμως. Δεν είχα βαρεθεί ακόμα μέχρι την τέταρτη μέρα. Πολλοί θα πίστευαν ότι το να κάθεται μόνος σε ένα κλειδωμένο δωμάτιο θα μπορούσε να κάνει το μυαλό σου να κυλήσει σε κατάσταση άνοιας ή παραισθήσεων. Αλλά στάθηκα τυχερή. Οι πρώτες δύο μέρες πέρασαν ταξιδεύοντας, και από ένα τεράστιο λάθος, ή κάποιο σοβαρό σφάλμα κρίσης, ο απαγωγέας μου χρησιμοποίησε ένα φορτηγάκι για το έγκλημά του. Το φορτηγάκι είχε φιμέ πλαϊνά τζάμια. Κανείς δεν μπορούσε να δει μέσα, αλλά εγώ μπορούσα να δω έξω. Μελέτησα και κατέγραψα τη διαδρομή στο νοερό μου σημειωματάριο. Ήταν λεπτομέρειες που ποτέ δεν χρησιμοποίησα, αλλά η καταγραφή όλων των δεδομένων στον σκληρό δίσκο του μυαλού μου κυριάρχησε στη σκέψη μου για μέρες.

Αν με ρωτούσες σήμερα, δεκαεφτά χρόνια αργότερα, τι φυτά φύτευαν δίπλα στη ράμπα της Εξόδου 33, θα μπορούσα να σου πω ότι ήταν άγριες μαργαρίτες με μπόλικες πικραλίδες ανάμεσά τους. Θα μπορούσα να ζωγραφίσω τον ουρανό με ένα θολό μπλαβί που χανόταν σε έναν λασπωμένο ορίζοντα. Θα μπορούσα να αναπαραγάγω τη στιγμή όταν, 2,4 δευτερόλεπτα αφότου περάσαμε τα λουλούδια, το μαύρο σκέπασμα άνοιξε από μια ξαφνική χαλαζόπτωση. Θα μπορούσα να δείξω τις σε μέγεθος μπιζελιού παγωμένες μπάλες που ανάγκασαν τον απαγωγέα μου να παρκάρει κάτω από μια αερογέφυρα, να πει «γαμώ το κέρατό σου» τρεις φορές, να καπνίσει ένα τσιγάρο, να πετάξει τη γόπα και να ξεκινήσει ξανά το ταξίδι, 3,1 λεπτά μετά τη στιγμή που το πρώτο χαλάζι χτύπησε την οροφή αυτού του εγκληματικού βαν. Συνταίριαξα σαράντα οχτώ ώρες τέτοιων ταξιδιωτικών λεπτομερειών σε μια ταινία που

την έπαιζα στο μυαλό μου ξανά και ξανά τις μέρες της αιχμαλωσίας μου, μελετώντας το κάθε λεπτό, το κάθε δευτερόλεπτο, το κάθε καρέ που μπορούσε να μου δώσει στοιχεία και εφόδια.

Η θέση του πλαϊνού παραθύρου του βαν και ο τρόπος που με άφησε να κάθομαι και να μπορώ να παρακολουθώ την όλη διαδικασία οδηγούσαν σε ένα γρήγορο συμπέρασμα: ο υπάιτιος της φυλάκισής μου ήταν μια ανόητη μαϊμού σε αυτόματο πιλότο, ένας στρατιώτης-ρομπότ. Καθόμουν άνετα στην πολυθρόνα που είχε καρφώσει στο πάτωμα του βαν και παρά τις πολλές διαμαρτυρίες του για το χαλαρό δέσιμο των ματιών μου, ήταν είτε πολύ τεμπέλης είτε πολύ απασχολημένος για να ξαναδέσει το ύφασμα σφιχτά. Μπόρεσα, λοιπόν, να βεβαιωθώ για την κατεύθυνσή μας από τις πινακίδες του δρόμου: πηγαίναμε δυτικά.

Την πρώτη νύχτα εκείνος κοιμήθηκε 4,3 ώρες. Εγώ κοιμήθηκα 1,2 ώρες. Βγήκαμε στην Έξοδο 74 ύστερα από δύο μέρες και μία νύχτα οδήγησης. Και προσπαθώ ακόμα να ξεχάσω τις στάσεις για τουαλέτα –τι τεράστια ντροπή!...– σε εγκαταλελειμμένους σταθμούς αναψυχής στον δρόμο.

Όταν το ταξίδι μας τελείωσε, το φορτηγάκι κύλησε απαλά από τη ράμπα εξόδου της εθνικής κι εγώ αποφάσισα να μετρήσω τα δευτερόλεπτα με τη μέθοδο του ελέφαντα. *Ένας ελέφαντας, δύο ελέφαντες, τρεις ελέφαντες...* 10,2 λεπτά αργότερα παρκάραμε και η μηχανή αναρίγησε προτού σταματήσει οριστικά. *10,2 λεπτά από την εθνική οδό.* Το πανί με το οποίο μου είχε δέσει τα μάτια είχε χαλαρώσει αρκετά, κι έτσι κατάφερα να διακρίνω ένα γκριζωπό χωράφι με μια στρώση σεληνιακού λευκού. Τα πλεγμένα κλαδιά ενός δέντρου κρέμονταν γύρω από το βαν. *Μια ιτιά. Σαν της γιαγιάς. Αλλά αυτό δεν είναι το σπίτι της γιαγιάς.*

Είναι στο πλάι του βαν. Έρχεται για μένα. Θα πρέπει να βγω απ' το βαν. Δεν θέλω να βγω απ' το βαν.

Αναπήδησα στον μεταλλικό ήχο που έκανε η πόρτα η οποία άνοιξε. *Φτάσαμε. Μάλλον φτάσαμε.* Η καρδιά μου χτυπούσε

όπως τα φτερά ενός κολιμπρί. *Φτάσαμε*. Ιδρώτας μαζευόταν στο μέτωπό μου, στη γραμμή των μαλλιών. *Φτάσαμε*. Τα χέρια μου έχασαν τη χαλαρότητά τους, οι ώμοι μου σφίχτηκαν, σχηματίζοντας ένα κεφαλαίο T με τη σπονδυλική μου στήλη. *Φτάσαμε*. Η καρδιά μου και πάλι – θα μπορούσε να προκαλέσει σεισμό στη στεριά και τσουνάμι στη θάλασσα με τον ρυθμό που χτυπούσε.

Ένα φρέσκο αεράκι όρμησε μέσα σαν να προσπέρασε τον απαγωγέα μου για να με παρηγορήσει. Για λίγο τυλίχτηκα σε ένα δροσερό πέπλο, αλλά η παρουσία εκείνου τελικά επικράτησε και διέλυσε το ξόρκι σχεδόν αμέσως. Μπορούσα ελάχιστα να τον δω πίσω από τη στραβοδεμένη καλύπτρα, όμως τον αισθανόμουν να στέκεται και να με καρφώνει με το βλέμμα του. *Πώς σου φαίνομαι λοιπόν; Είμαι απλώς ένα κοριτσόπουλο δεμένο σε μια πολυθρόνα στο πίσω μέρος του σκατο-βαν σου; Σου φαίνεται φυσιολογικό αυτό; Γαμημένη κρετίνε.*

«Δεν ουρλιάζεις, δεν κλαις ούτε με ικετεύεις όπως έκαναν οι άλλες» είπε, και ακούστηκε σαν να ανακάλυψε μόλις κάτι που τον προβληματίζε για μέρες.

Έστρεψα αμέσως το κεφάλι μου στην κατεύθυνση της φωνής του, μανιασμένη, σκοπεύοντας να τον ταράξω με την κίνησή μου. Δεν είμαι σίγουρη αν τα κατάφερα, αλλά πιστεύω ότι οπισθοχώρησε ελάχιστα για μια στιγμή.

«Θα σε έκανε κάτι τέτοιο να αισθάνεσαι καλύτερα;» ρώτησα.

«Βγάλε τον σκασμό, τρελή σκρόφα. Χέστηκα τι θα κάνετε εσείς οι γαμημένες καριόλες», είπε δυνατά και γρήγορα, σαν να έπρεπε να υπενθυμίσει στον εαυτό του τη θέση ισχύος του. Από την ένταση του εκνευρισμού του, συμπέρανα ότι, όπου κι αν ήμαστε, ήμαστε μόνοι. *Αυτό δεν είναι καλό. Φωνάζει με άνεση, δίχως να φυλάγεται. Είμαστε μόνοι μας. Οι δυο μας μόνο.*

Από το κούνημα που έκανε το βανάκι, κατάλαβα ότι πιάστηκε από το χερούλι και μπήκε μέσα. Μούγκρισε απ' την προσπάθεια, και εγώ σημείωσα τη βαριά ανάσα του καπνιστή. *Κλασικός, άχρηστος μπουχέσας*. Σκιές και τμήματα της

κίνησής του έφταναν σε μένα, και ένα ασημένιο μυτερό αντικείμενο στο χέρι του άστραψε στο φως της οροφής. Από τη στιγμή που είχε εισέλθει στον χώρο μου, μπορούσα να μυρίσω τη μυρωδιά του: ξιτισμένος ιδρώτας με μια υποψία παλιού αποσμητικού. Η ανάσα του απλώνόταν στην ατμόσφαιρα σαν δύσοσμη σούπα. Ταράχτηκα και γύρισα προς το φιμέ τζάμι, κρατώντας την ανάσα μου για να σταματήσω τη μυρωδιά.

Έκοψε την ταινία που κρατούσε τα χέρια μου δεμένα στη στερεωμένη πολυθρόνα και έβαλε μια χαρτοσακούλα στο κεφάλι μου. *Λοιπόν, σκατιάρη, κατάλαβες ότι το δέσιμο των ματιών δεν πέτυχε, ε;*

Έχοντας εξοικειωθεί με το να είμαι δεμένη σε μια πολυθρόνα σε ένα βανάκι εν κινήσει, δεν είχα πια καμία ιδέα για το τι με περίμενε από εκεί και πέρα. Παρ' όλα αυτά, δεν διαμαρτυρήθηκα ούτε αντιστάθηκα κατά τη μεταφορά μου μέσα σε κάτι που πρέπει να ήταν μια φάρμα. Η μυρωδιά αγελάδων που μηρυκάζουν διαρκώς και τα ψηλά χορτάρια που χάιδευαν τα πόδια μου με οδήγησαν στη σκέψη ότι μπαίναμε σε ένα χωράφι.

Η νυχτερινή αύρα της δεύτερης μέρας ψύχρανε τα χέρια και το στήθος μου, κι ως φορούσα μια μαύρη καμπαρντίνα με επένδυση. Και παρά τη σακούλα και το χαλαρό ύφασμα στα μάτια μου, το φως του φεγγαριού έμοιαζε να φωτίζει τα βήματά μας. Με το όπλο του στη σπονδυλική μου στήλη με οδηγούσε στα τυφλά, με το φεγγάρι μόνο οδηγό, ανάμεσα σε σιτηρά που έφταναν μέχρι τα γόνατα για εξήντα βήματα. Άνοιξα το βήμα μου, για να κάνω με ακρίβεια τη μέτρηση. Αυτός πίσω μου έσερνε τα πόδια του. Η παρέλαση των δύο απέκτησε ρυθμό: *Ένα, σύρσιμο, δύο, σύρσιμο, τρία, σύρσιμο, τέσσερα.*

Σύγκρινα τον θλιμμένο βηματισμό μας με τον υγρό βηματισμό των καταδικασμένων σε θάνατο ναυτικών πάνω στη σανιδόσκαλα και εξέτασα το πρώτο μου εφόδιο: *terra firma*, στέρεο έδαφος. Μετά το έδαφος άλλαξε και δεν αισθανόμουν πια την παρουσία του φεγγαρόφωτος. Η γη υποχωρούσε λίγο κάτω από τα επίτηδες βαριά και δυνατά βήματά μου, και από

τη σκόνη που γαργαλούσε τους αστραγάλους μου κατάλαβα ότι βρισκόμασταν σε ένα χωμάτινο μονοπάτι. Κλαδιά δέντρων γρατζουνούσαν τα χέρια μου κι απ' τις δυο πλευρές.

Όχι φως + όχι χορτάρι + χωμάτινο μονοπάτι + δέντρα = Δάσος. Αυτό δεν είναι καλό.

Ο σφυγμός στον λαιμό μου και οι ήχοι της καρδιάς μου έμοιαζαν να χτυπούν σε διαφορετικό ρυθμό, καθώς θυμήθηκα την αναφορά στις βραδινές ειδήσεις σε μια έφηβη κοπέλα που βρήκαν στο δάσος σε μια άλλη πολιτεία, μακριά από μένα. Πόσο μακρινή μου φαινόταν τότε η τραγωδία της, πόσο εκτός πραγματικότητας! Τα χέρια της είχαν κοπεί, η αγνότητά της είχε παραβιαστεί, το κουφάρι της ήταν πεταμένο σε έναν ρηχό τάφο. Και το χειρότερο απ' όλα ήταν τα ίχνη από κογιότ και πούμα, τα οποία πήραν το μερτικό τους απ' αυτήν υπό το σατανικό βλέμμα νυχτερίδων και με τις κουκουβάγιες τριγύρω να τα αγριοκοιτάζουν με την πένθιμη ματιά τους. *Σταμάτα... και προσπάθησε να μετρήσεις... θυμήσου να μετράς... συγκεντρώσου στο μέτρημα...*

Οι φριχτές σκέψεις με είχαν αποπροσανατολίσει. Είχα χάσει το μέτρημα. Παραμέρισα τον τρόμο μου, ατσάλωσα τον εαυτό μου, κατάπια μια μεγάλη ποσότητα αέρα και επιβράδυνα το κολιμπρί που χτυπούσε στο στήθος μου, όπως μου είχε μάθει ο μπαμπάς μου στα μαθήματα ζιου ζιτσου και ται ται πατέρα-κόρης και όπως είχα διαβάσει στα ιατρικά σχολικά εγχειρίδια που φυλούσα στο υπόγειό μας.

Άρχισα ξανά το μέτρημά μου απ' την αρχή σε τριψήφιο νούμερο, υπολογίζοντας τον χρόνο που έχασα στην είσοδο του δάσους από την επίθεση του φόβου. Έλεπα από εξήντα βήματα μέσα στο πυκνό δάσος πατήσαμε ξανά γρασιδί και επέστρεψε απρόσκοπτα το φως του φεγγαριού. *Αυτό πρέπει να είναι ένα ξέφωτο. Αυτό δεν είναι ένα ξέφωτο. Εδώ υπάρχει ένα στρωμένο μονοπάτι. Γιατί δεν παρκάραμε εδώ; Στέρεο έδαφος, στέρεο έδαφος, στέρεο έδαφος.*

Περάσαμε ένα ακόμα κομμάτι γρασιδιού και σταματήσαμε. Κλειδιά κουδούνισαν, μια πόρτα άνοιξε. Προτού ξεχάσω τα

νούμερα, πρόσθεσα νοερά και υπολόγισα τον συνολικό χρόνο από το φορτηγάκι μέχρι την πόρτα: *1,1 λεπτά περπάτημα*.

Δεν είχα την ευκαιρία να επιθεωρήσω το εξωτερικό του κτιρίου όπου μπαίναμε, αλλά πρόσεξα μια άσπρη αγροικία. Ο απαγωγέας μου με οδήγησε αμέσως σε μια σκάλα. Ένας όροφος πάνω, δύο όροφοι... Μόλις φτάσαμε στο τρίτο πάτωμα, στρίψαμε αριστερά σαράντα μοίρες, κάναμε τρία βήματα πάλι και σταματήσαμε. Ακούστηκαν πάλι κλειδιά. Ένα μάνταλο τραβήχτηκε. Μια κλειδαριά άνοιξε. Μια πόρτα έτριξε. Μου αφαίρεσε τη σακούλα και το ύφασμα και με έσπρωξε μέσα στο κελί μου. Ένα δωμάτιο 3,5 x 7 μέτρα, χωρίς έξοδο.

Ο χώρος φωτιζόταν αμυδρά από το φεγγάρι μέσα από ένα ψηλό τριγωνικό παράθυρο στον τοίχο δεξιά της πόρτας. Μπροστά βρισκόταν ένα διπλό στρώμα κρεβατιού πάνω σε ένα υπόστρωμα, αφημένο στο πάτωμα αλλά παραδόξως περιτριγυρισμένο από ξύλινο πλαίσιο με πλαϊνά και σανίδες και κεφαλάρι και απ' όλα. Έμοιαζε σαν κάποιος να κουράστηκε ή ίσως να ξέχασε να προσθέσει τις τάβλες σε αυτό το κρεβάτι, ώστε να μπει το στρώμα. Το κρεβάτι έμοιαζε με πίνακα χωρίς κορνίζα πάντως, στεκόταν απλώς ανάμεσα στο ξύλινο κάσωμα. Ένα άσπρο βαμβακερό κατωσέντονο, ένα μαξιλάρι και μια κόκκινη πλεχτή κουβέρτα έντυναν το πρόχειρο κρεβάτι. Από πάνω υπήρχαν τρία δοκάρια, παράλληλα με την πόρτα: ένα πάνω από το κατώφλι, το άλλο κόβοντας το δωμάτιο στα δύο και το τρίτο διασχίζοντας τον χώρο πάνω από το κρεβάτι μου. Το ταβάνι ήταν καθεδρικό, οπότε από τα δοκάρια μπορούσε κάποιος πολύ εύκολα να κρεμαστεί εφόσον το επιθυμούσε. Δεν υπήρχε τίποτε άλλο. Αλλόκοτα καθαρό, αλλόκοτα απλόχωρο, ένα απαλό σφύριγμα φαινόταν να είναι η μοναδική του διακόσμηση. Ακόμα κι ένας μοναχός θα μπορούσε να αισθάνεται ολόγυμνος μέσα σε αυτό το κενό.

Πήγα κατευθείαν προς το στρώμα στο δάπεδο, ενώ εκείνος μου έδειξε έναν κουβά –η τουαλέτα μου–, εάν ήθελα να κατουρήσω ή να αφοδεύσω μέσα στη νύχτα. Τη στιγμή που

αποχώρησε, το φεγγάρι φάνηκε να λάμπει περισσότερο, λες και κρατούσε κι αυτό την ανάσα του τόση ώρα μέσα στους γαλαξιακούς του πνεύμονες. Μέσα στο φωτεινότερο πια δωμάτιο έπεσα εξουθενωμένη ανάσκελα και επικεντρώθηκα στα σκαμπανεβάσματα των συναισθημάτων μου. *Από το φορτηγάκι, καλή μου, πέρασες από αγωνία σε μίσος, σε ανακούφιση, σε φόβο και στο τίποτα. Ισορρόπησε, αλλιώς δεν θα τα καταφέρεις.* Όπως και σε οποιοδήποτε από τα πειράματά μου, χρειάζομαι μια σταθερά, και η μόνη σταθερά που μπορούσα να εξασφαλίσω ήταν μια μόνιμη αποστασιοποίηση, μαζί με άφθονες δόσεις περιφρόνησης και ασίγαστου μίσους, τα οποία μου χρειαζόνταν σαν συστατικά για να διατηρήσω αυτή τη σταθερά. Με όσα είδα και άκουσα στον εγκλεισμό μου, αυτά τα συστατικά μού ήταν πράγματι απαραίτητα· και ήταν εύκολο να τα αποκτήσω.

Το αναπάντεχο ταλέντο που ακόνισα τις ώρες της αιχμαλωσίας μου, είτε το είχα από θεία παρέμβαση, από ώσμωση, ζώντας στον ασάλινο, ψυχρό κόσμο της μητέρας μου, από οδηγίες του πατέρα μου κατά τη διδασκαλία τεχνικών αυτοάμυνας, είτε από φυσικό ένστικτο εξαιτίας της κατάστασής μου, ήταν αντίστοιχο του ταλέντου ενός μεγάλου στρατηγού: μια σταθερή, αποστασιοποιημένη, υπολογιστική, εκδικητική και απaráλλαχτη συμπεριφορά.

Αυτή η αντίδραση δεν ήταν κάτι πρωτόγνωρο για μένα. Στο δημοτικό σχολείο ένας σύμβουλος επέμενε ότι έπρεπε να εξεταστώ εξαιτίας των ανησυχιών του διευθυντή για τις σχεδόν ανύπαρκτες αντιδράσεις μου και την προφανή αδυναμία μου να αισθανθώ φόβο. Η δασκάλα μου στην Α' Δημοτικού ανησυχούσε γιατί δεν αναπήδησα, δεν σκίρτησα, δεν ούρλιαξα, δεν φώναξα καν, όταν ένας οπλισμένος άντρας άνοιξε πυρ μέσα στην τάξη. Αντιθέτως, το βίντεο από το κλειστό σύστημα παρακολούθησης έδειξε ότι παρατηρούσα τις σπασμωδικές του κινήσεις, τις σταγόνες του ιδρώτα του, το βλογκοκομμένο του πρόσωπο, τις διεσταλμένες κόρες του, την υστερική κίνηση

των ματιών του, τα γραμμωμένα του χέρια και τους ευτυχώς άστοχους πυροβολισμούς του. Θυμάμαι ακόμα αυτή τη μέρα, και η απάντηση είναι τόσο προφανής στο μυαλό μου: είχε πάρει ναρκωτικά, ήταν δειλός και φτιαγμένος με βαρβιτουρικά ή ηρωίνη –ή και με τα δύο–, εξάλλου αναγνώρισα τα συμπτώματα. Πίσω από την έδρα της δασκάλας βρισκόταν ο τηλεβόας έκτακτης ανάγκης, σε ένα ράφι κάτω από τον συναγερμό φωτιάς, γι' αυτό πλησίασα και τα δύο. Προτού χτυπήσω τον συναγερμό φωτιάς, φώναξα μέσα από τον τηλεβόα «ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΗ ΕΠΙΔΡΟΜΗ!» όσο πιο βαθιά και δυνατά θα μπορούσε η εξάχρονη φωνή μου. Το πρεζάκι έπεσε στο έδαφος, κλαίγοντας μέσα στη λιμνούλα που σχημάτισαν τα ούρα του.

Το βίντεο, που έφερε στο προσκήνιο την ανάγκη της ψυχιατρικής μου εκτίμησης, έδειχνε τους συμμαθητές μου να ουρλιάζουν στα τέσσερα, τη δασκάλα μου γονατιστή να ψάχνει τον Θεό κάπου πάνω απ' αυτήν, και εμένα όρθια σε ένα σκαμπό, να πατάω με το δάχτυλο τον τηλεβόα δίπλα στον γοφό μου και να στέκομαι πάνω απ' όλους, συντονίζοντας το πανδαιμόνιο. Η κοτσίδα μου κρεμόταν στο πλάι, το χέρι με τον τηλεβόα ακουμπούσε στην παιδική μου κοιλίτσα, το άλλο στο σαγόνι, και το χαμόγελο στο πρόσωπό μου ταίριαζε με το βλέμμα επιδοκιμασίας μου στους δύο αστυνομικούς που όρμησαν μέσα για να συλλάβουν τον δράστη.

Παρ' όλα αυτά, έπειτα από μια σειρά εξετάσεων ο παιδοψυχίατρος είπε στους γονείς μου ότι ήμουν απολύτως ικανή για έντονα συναισθήματα, αλλά ταυτόχρονα είχα την εξαιρετική ικανότητα να καταπολεμώ τη διάσπαση προσοχής και τις μη παραγωγικές σκέψεις. «Η τομογραφία του εγκεφάλου της δείχνει ότι ο μετωπιαίος λοβός της, που υποστηρίζει τη λογική σκέψη και τον σχεδιασμό, είναι μεγαλύτερος απ' το συνηθισμένο. Κατά 99%. Για να ακριβολογώ, η άποψή μου είναι κατά 101%», συμπλήρωσε. «Δεν είναι κοινωνιοπαθής. Έχει πλήρη συνείδηση και επιλέγει εάν θα αναπτύξει συναισθήματα. Μπορεί, όμως, και να επιλέξει να μην το κάνει. Η κόρη σας

μου είπε ότι έχει έναν εσωτερικό διακόπτη τον οποίο μπορεί να κλείσει ή να ανοίξει οποιαδήποτε στιγμή, ώστε να βιώνει πράγματα όπως χαρά, φόβο, αγάπη». Έβηξε και καθάρισε τον λαιμό του προτού συνεχίσει. «Δεν έχω εξετάσει ποτέ ξανά κάποιον τέτοιο ασθενή. Αλλά δεν χρειάζεται κανείς να φάξει πολύ πέρα απ' τον Αϊνστάιν για να κατανοήσει πόσα δεν ξέρουμε για τα όρια του ανθρώπινου εγκέφαλου. Κάποιοι λένε ότι έχουμε καταφέρει να τιθασεύσουμε μόνο ένα τμήμα των δυνατοτήτων του. Η κόρη σας, από την άλλη, μάλλον έχει τιθασεύσει κάτι παραπάνω. Δεν ξέρω εάν αυτό είναι κατάρρα ή ευλογία». Δεν ήξεραν ότι άκουγα από τη χαραμάδα της πόρτας. Κατέγραφα και την παραμικρή λέξη στον σκληρό δίσκο του μυαλού μου.

Το κομμάτι για τον διακόπτη ήταν βασικά αλήθεια. Θα μπορούσα να έχω απλοποιήσει τα πράγματα. Είναι κυρίως επιλογή, εφόσον όμως οι νοητικές επιλογές είναι δύσκολο να εξηγηθούν, προτίμησα να το ονομάσω «διακόπτη». Τουλάχιστον υπήρξα πολύ τυχερή που είχα έναν τέτοιο γιατρό. Με άκουσε χωρίς να κάνει κρίσεις. Με πίστεψε χωρίς σκεπτικισμό. Είχε ειλικρινή πίστη στα μυστήρια της επιστήμης. Τη μέρα που σταμάτησα να είμαι ασθενής του, γύρισα τον διακόπτη μου και τον αγκάλιασα.

Με εξέτασαν μερικές εβδομάδες, έγραψαν μερικές αναφορές, και οι γονείς μου με πήραν πίσω σε έναν φυσιολογικό, τρόπον τινά, κόσμο: επέστρεψα στην Α' Δημοτικού και έφτιαξα ένα εργαστήριο στο υπόγειο του σπιτιού μου.

Την τρίτη μέρα της αιχμαλωσίας μου –πρώτη μέρα μετά το βανάκι– αρχίσαμε να διαμορφώνουμε μια συγκεκριμένη ρουτίνα. Τρία γεύματα τη μέρα, που μου σέρβιρε εκείνος σε αυτό το ηλίθιο πορσελάνινο πιάτο, γάλα σε μια άσπρη κούπα, ένα μικρό φλιτζάνι νερό, το οποίο ακολουθούσε πάντοτε ένα μεγαλύτερο φλιτζάνι νερό. Ύστερα από κάθε γεύμα έπαιρνε τον δίσκο με το άδειο πιάτο, την κούπα και τα φλιτζάνια και μου υπενθύμιζε

να χτυπήσω μόνο εάν ήθελα τουαλέτα. Εάν δεν έπαιρνα μια απάντηση εγκαίρως, «χρησιμοποίησε τον κουβά». Δεν χρησιμοποίησα ποτέ τον κουβά. Δηλαδή δεν χρησιμοποίησα ποτέ τον κουβά για να ανακουφιστώ, για να είμαι ακριβής.

Από κει και πέρα, η σχεδόν καθιερωμένη μας ρουτίνα ανατράπηκε από κάποιες επισκέψεις. Φυσικά, είχα σφιχτά δεμένα τα μάτια μου κατά τη διάρκεια αυτών των επισκέψεων, επομένως δεν μπόρεσα να εξακριβώσω την ακριβή ταυτότητα των επισκεπτών. Ύστερα απ' αυτό που συνέβη τη δέκατη έβδομη μέρα, όμως, ξεκίνησα να φτιάχνω μια λίστα με όλα τα επιμέρους στοιχεία που θυμόμουν, ώστε να μπορώ αργότερα να εκδικηθώ όχι μόνο τον δεσμοφύλακά μου, αλλά και όσους με επισκέφθηκαν στο κελί μου. Ωστόσο δεν ήξερα τι να κάνω με τους ανθρώπους στην κουζίνα κάτω. Ας μην προτρέχω όμως.

Ο πρώτος επισκέπτης έφτασε την τρίτη μέρα. Σίγουρα κάποιος που είχε σχέση με το ιατρικό επάγγελμα – είχε κρύα δάχτυλα. Τον ονόμασα «Γιατρό». Ο δεύτερος επισκέπτης ήρθε την τέταρτη μέρα, συνοδευόμενος από τον Γιατρό, που ανακοίνωσε: «Πάει καλά, δεδομένων των συνθηκών». Σε χαμηλό τόνο, ο επισκέπτης είπε: «Αυτή είναι λοιπόν;» Τον ονόμασα «κύριο Φανερό».

Όταν ο Γιατρός και ο κύριος Φανερός έφυγαν, ο Γιατρός συμβούλεψε τον δεσμοφύλακά μου να με κρατήσει ήρεμη και νηφάλια. Τίποτα δεν άλλαξε, βέβαια, για να μου προσφέρει ηρεμία και νηφαλιότητα, μέχρι το τέλος της τέταρτης μέρας, όταν ζήτησα τα εφόδια 14, 15 και 16.

Έτσι, λοιπόν, την ώρα που το φως άρχισε να χάνεται την τέταρτη μέρα της αιχμαλωσίας μου, οι σανίδες του πατώματος κροτάλισαν ξανά. Χάρη στο εφόδιο Νο 8, την κλειδαρότρυπα, σημείωσα την ώρα. *Δείτνο*. Εκείνος άνοιξε την πόρτα και μου έδωσε τον δίσκο με το βλακωδώς διακοσμημένο πιάτο, την κούπα με το γάλα και το φλιτζάνι με το νερό. *Πίτα και ψωμί πάλι*.

«Ορίστε».

«Ευχαριστώ».

«Άλλο νερό;»

«Ναι, παρακαλώ».

Κλειδώνει την πόρτα, η ασφάλεια γυρίζει, νερό τρέχει, επιστρέφει. Περισσότερο νερό.

Γιατί, γιατί, γιατί το κάνει αυτό;

Γύρισε να φύγει. Με το κεφάλι μου χαμηλά και με την πιο υποτακτική, άτονη φωνή που θα μπορούσα ποτέ να βγάλω, είπα: «Με συγχωρείτε. Δεν μπορώ να κοιμηθώ, και αναρωτιέμαι αν αυτό βλάπτει την... Τέλος πάντων, αν παρακολουθούσα τηλεόραση, αν άκουγα λίγο ραδιόφωνο ή αν διάβαζα, ή ακόμα κι αν σχεδίαζα κάτι, αν είχα ένα μολύβι με μια κόλα χαρτί, αυτό θα βοηθούσε... ίσως;»

Προετοίμασα τον εαυτό μου για ένα βίαιο υβρεολόγιο, ίσως και για σωματική βία, εξαιτίας της αυθάδειάς μου. Εκείνος με κοίταξε, γρύλισε και έφυγε χωρίς να απαντήσει στο αίτημά μου.

Σαράντα πέντε λεπτά αργότερα άκουσα τον οικείο ήχο του πατώματος που έτριζε. Υπέθεσα ότι εκείνος επέστρεψε, σύμφωνα με την καθιερωμένη ρουτίνα, για να μαζέψει το πιάτο, την κούπα και τα φλιτζάνια. Όταν άνοιξε την πόρτα, όμως, κουβαλούσε μια παλιά τηλεόραση δεκαεννέα ιντσών, ένα μικρό, παλιό φορητό ραδιόφωνο, ένα σημειωματάριο κάτω από το αριστερό του χέρι και μια κάπως μακριά, πλαστική σχολική κασετίνα. Η κασετίνα ήταν ροζ με δύο άλογα στο πλάι, από αυτές που αγοράζεις μόλις αρχίζουν τα σχολεία και χάνεις μέσα στην πρώτη εβδομάδα. Αναρωτήθηκα εάν βρισκόμουν σε κάποιο είδος σχολείου. *Εάν είναι όντως σχολείο, πρέπει να είναι εγκαταλελειμμένο.*

«Μη ζητήσεις καμία άλλη μαλακία», είπε σηκώνοντας τον δίσκο μου απ' το κρεβάτι και κάνοντας το άδειο πιάτο και τα φλιτζάνια να κροταλίσουν. Φεύγοντας, χτύπησε πίσω του την πόρτα. Θόρυβοι. Δυσάρεστοι θόρυβοι μ' αυτόν.

Μετριάζοντας τις προσδοκίες μου, άνοιξα το φερμουάρ της κασετίνας περιμένοντας να βρω ένα κακοξυσμένο μολύβι.

Απίστευτο. Όχι μόνο δύο ολοκαίνουρια μολύβια, αλλά και ένας χάρακας τριάντα εκατοστών, και επίσης μια ξύστρα. Η μαύρη ξύστρα έγραφε στο πλάι τον αριθμό 15. Κατέγραφα αμέσως αυτό το πολύτιμο εφόδιο, το οποίο ονόμασα εφόδιο Νο 15, ειδικά το ξυραφάκι μέσα του. Σας παρουσιάζουμε το εφόδιο Νο 15 με την ταμπελίτσα του. Χαμογέλασα στην παράδοξη σκέψη ότι η ξύστρα αυτή είχε εισβάλει σκόπιμα στο σχέδιό μου, σαν πιστός στρατιώτης που στρατεύεται οικειοθελώς. Αποφάσισα ότι το «15» θα αποτελούσε οπωσδήποτε κάποιο μέρος του ονόματος του σχεδίου απόδρασής μου.

Για να δείξω ότι εκτίμησα τις προσφορές του φύλακά μου, έβαλα το εφόδιο Νο 14 –την τηλεόραση– στην πρίζα και έκανα ότι παρακολουθούσα. Όχι βέβαια ότι νοιαζόμουν καθόλου για τα αισθήματά του, αλλά τέτοια τεχνάσματα χρησιμοποιούμε για να παραπλανήσουμε τον εχθρό, να τον αποκοιμίσουμε και να κατευνάσουμε τις ανασφάλειές του, ώσπου να φτάσει η ώρα να κλείσουμε το δόκανο, να τραβήξουμε το σκοινί και να του καταφέρουμε ένα γρήγορο και θανάσιμο χτύπημα. Εντάξει, ίσως όχι τόσο γρήγορο· ίσως και με λίγη καθυστέρηση. *Πρέπει να υποφέρει, έστω και λίγο.* Αποσυναρμολόγησα τον κουβά και χρησιμοποίησα την άκρη του χερουλιού για κατσαβίδι.

Κανένα πλάσμα στο σπίτι ή στα χωράφια τριγύρω δεν μπορούσε να διαπεράσει τη συνειδητότητά μου εκείνη τη νύχτα. Ακόμα και το φεγγάρι συρρικνώθηκε σε μια λωρίδα την αυγή καθώς δούλευα ολόκληρη την τέταρτη νύχτα.

Εκείνος δεν πρόσεξε την απειροελάχιστη διαφορά στο κελί μου όταν μου έφερε το πρωινό την πέμπτη μέρα, πάλι σε αυτό το προσβλητικά άσχημο πορσελάνινο πιάτο. Στο μεσημεριανό πια προσπάθησα να καταπνίξω ένα γέλιο όταν με ρώτησε εάν ήθελα άλλο νερό.

«Ναι, παρακαλώ».

Δεν είχε ιδέα τι τον περίμενε, ούτε μέχρι πού ήμουν διατεθειμένη να φτάσω για να επιβάλω δικαιοσύνη.